

VONDST BOTRESTEN

Vader Jos (uiterst rechts) en zoon Lars Barten geven tekst en uitleg over hun vondst bij de vitrine waarin de botten

voorlopig tentoon worden gesteld.

foto's Johannes Timmermans

Kicken, een mosasaurus!

Eerst was er Bèr, daarna volgde Carlo en nu is er Lars. Zaterdag vond Lars Barten samen met zijn vader Jos grote delen van een mosasaurus in de ENCI-groeve in Maastricht. Paleontologen zijn extatisch over de vondst.

door **Vikkie Bartholomeus**

Eigenlijk konden ze hun draai niet vinden. Bijna tachtig leden van de Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) hadden aan de ingang staan te trappelen voor de eerste georganiseerde 'zoekdag' van dit jaar in de ENCI-groeve. Maar het viel tegen. Er was de afgelopen maanden door de cementfabrikant veel gegraven in de groeve, waardoor veel vertrouwde zoekplekken waren verdwenen. „Iedereen liep hartstikke onrustig rond. Schuimbekkend bijna. Ik vind niks, ik zie niks. De sfeer was best negatief.” En toch, vlak voordat de groeve zou sluiten, kreeg paleontoloog John Jagt van het Natuurhistorisch Museum Maastricht een telefoontje dat zijn adrenalinepeil omhoog stuwde. Voorzitter

Wiel Schins van de Limburgse afdeling van de NGV belde hem en zei dat er botten waren gevonden, die wel eens „vaan 't kleine bieske” konden zijn. John Jagt herkende de botten meteen. Staart- en rugwervels, zelfs een stuk flipper: onmiskenbaar van een mosasaurus skelet. De versteende botten waren gevonden door Lars Barten (14), die met zijn vader Jos (53) uit Rijkevoort bij Boxmeer geregeld met de geologische vereniging in de groeve zoekt. Ook zij hadden de moed eigenlijk al opgegeven zaterdag. Ze hadden hun krentenbollen opgegeten, wilden al bijna richting uitgang gaan. Jos: „Maar op een gegeven moment viel mijn oog op een stuk bot. En toen sloeg de sfeer helemaal om.” Het werd een gekkenhuis, vertelt Lars. Met dat ene bot was hij al „superblij”, maar daarna dook het ene na het andere stuk mosasaurus op.

Bijna voor het oprapen. De plek waar ze stonden bleek een goudmijn. „Het was echt heel erg kicken”, zegt hij trots bij de vitrine in het museum waar de vondsten provisoir zijn tentoongesteld. „We vonden zelfs een stuk met zeven rugwervels die nog helemaal in anatomisch verband lagen.” Het museum heeft inmiddels besloten het beest te vernoemen naar vinder Lars, die overigens paleontoloog wil worden. „Dat is best wel een eer, ja. Een hele gave ervaring.” In totaal zijn ongeveer 25 botten gevonden. Het skelet is vermoedelijk ooit al geraakt door een graafmachine; de botten zijn gevonden op twee plekken met ongeveer vier meter hoogteverschil. Het is een atypische vondst omdat de botten niet in de mergel liggen, maar in een doline, een holte in de kalksteen die is opgevuld met grind en

Een deel van de botresten die zaterdag zijn gevonden.

leem. De botten liggen daarom vrij los, zijn gemakkelijk uit de grond te halen. Een mosasaurus ligt volgens John Jagt nooit „recht als een lineaal” in de bodem, maar als de anatomie van het beest enigszins klopt, dan is het deel met de kop behouden gebleven en ligt dat nog onder de grond. Heel bijzonder is dat voor het eerst delen van een van de flippers bewaard zijn gebleven; deze kleine botjes gaan vaak verloren. „Schedels blijven meestal wel bewaard, omdat die niet interessant zijn voor aaseters. Er zit een tong en een oogbal in, en verder weinig eetbaars. Maar de flippers werden meestal door haaien of an-

dere aaseters het eerste van zo'n karkas 'afgevreten.’’ De timing van de vondst is bijzonder. Precies in het nationale museumweekend waarin een grootse landelijke presentatie wordt gehouden van een mosasaurus die in hologram over het Onze Lieve Vrouweplein zwemt, wordt een nieuw exemplaar aangetroffen. „Het is echt geen pr-stunt, puur toeval”, verzekert John Jagt. Hij heeft na de vondst zaterdag een 'noodopgraving' verricht met een kleine groep deskundigen. Nu is het zaak om het hoofd koel te houden en samen met ENCI een plan te maken om het beest veilig te stellen.

Het is formeel de zesde mosasaurus die in de groeve gevonden wordt. Bèr werd in 1998 gevonden, Carlo in 2012 en in datzelfde jaar werd ook Kristien gevonden: geen volledige mosasaurus, maar een schedel en enkele botdelen. De eerste mosasaurus die rond 1766 in de Sint Pietersberg werd gevonden, ligt in het Teylers Museum in Haarlem. Het beroemdste is de mosasaurus die rond 1774 in de berg werd gevonden en die de Fransen meenamen naar Parijs. De nieuwe mosasaurus Lars lijkt het meest op dit Parijse exemplaar, een *Mosasaurus hoffmanni* die wel 18 meter lang kon worden. Lars heeft ongeveer 66,8 miljoen jaar geleden in de Krijtzee in Limburg rondgezwoomen. De botten van Lars zijn volgens John Jagt van „perfecte kwaliteit”. Grote vraag is hoeveel van het skelet nog teruggevonden kan worden. Jos Barten: „Het ziet er veelbelovend uit, maar we hebben geen garanties.” John Jagt: „Met een beetje geluk wordt het een heel mooi exemplaar. Gelukkig hebben mijn ogen geen röntgen die alles in die berg kunnen zien, want dan sliep ik niet meer.”